

Oo(r)nt moo(r)n

Zeg 'es tiet.... Heel goed. En nu nog eens, maar verdubbel deze keer de lengte van de ie-klank. Prima. Je hebt nu **tiid** gezegd, een Fries woordje dat tijd betekent. Die dubbele ie-klank schrijven we voor het gemak als **ie(2)**. Zeg nu op dezelfde manier **ie(2)s**, dus ies met een extra lange ie-klank. Dat is het woordje **iis**, Fries voor ijs.

Volgende oefening. Probeer eens **freurn** te zeggen. Freurn. Heel goed. En nu nog eens, maar dan zonder de tweede **r** te laten horen. Freu(r)n. Als dit lukt, heb het Friese woord **freon** uitgesproken. Dat betekent vriend, een nuttig woord als je vrienden wilt maken.

Derde en voorlopig laatste oefening. Zeg eens pro-veen-sje. Makkie. En nu **pro-vee(n)-sje**, net zo, maar dan zonder hoorbare **n**. Zo spreek je **provinsje** uit, het Friese woord voor provincie. Deze doeltreffende uitspraak-hulpjes past Janneke Spoelstra uit Alde Leie toe in 'De kleine Fries voor Dummies', een nieuwe gids voor beginners die zich aan het Fries willen wagen. Spoelstra is schrijfster, drijft vertaalbureau It Oerset en werkt aan de Fryske Akademy.

Uitgever Pearson Benelux hielp de onnozelaar al vooruit met 'Boeddhisme voor Dummies', 'Golf voor Dummies', 'Scheikunde voor Dummies',

enzovoort. Beginners konden zo ook aan de slag met Duits, Italiaans of Turks. Het Fries is de eerste minderheidstaal die voor 'dummies' wordt ontsloten.

Spoelstra reikt ze een compacte methode in 160 bladzijden aan. Naast woordjes, eenvoudige zinnestelsels en bekende uitdrukkingen ('**It koe minder! Doge jo wol? Tsjoch!**') biedt ze basiskennis die van pas komt bij het omgaan met of het inburgeren tussen de Friezen.

Bijvoorbeeld: neem het veelvuldig groeten over. „Dit wekt vertrouwen. De Fries zal zich afvragen waar hij je toch van kent, en zal je minder als vreemde beschouwen.”

De uitspraak is lastig uit een boekje te leren. Spoelstra lost het dummie-vriendelijk op. **Meinoar** zeg je als **mai-un-war**.

De **(n)** - klein gedrukt om te onderstrepen dat hij niet wordt gehoord – wordt wel meer gebruikt om aan te geven dat klinikers nasaal worden uitgesproken, 'alsof je een wasknijper op de neus hebt'. Naar analogie daarvan bedacht Janneke Spoelstra ook de **(r)** en de **(2)**. Een vondst. Nu snapt elke dummie hoe Piet Paulusma het zegt:

Oo(r)nt moo(r)n.

FEDDE DIJKSTRA

Janneke Spoelstra, 'De kleine Fries voor Dummies', Pearson Benelux, Amsterdam; 160 blz., tot 24 december €6, daarna €8,50.